

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

De Indissolubilitate matrimonij. Cap. V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

CAPUT IV.

Matrimonium Infidelium, an sit Sacramentum? Remissivè.

Um hoc ad praxim non pertineat, habeat id Lector à Doctoribus citatis, ac citandis Sanchez, Pontio, Aversa, Gasp. Hurtado, aliisque.

CAPUT V.

De Indissolubilitate Matrimonii.

1. **V**T ea omnia, quæ ad indissolubilitatem spectant, cognoscantur, agam Primò, de indissolubilitate Matrimonii Infidelium sive ante, sive post susceptionem Baptismi. Secundò, de eadem, quæ inest, in Matrimonio rato Fidelium, Tertio, de eadem, quæ in consummato eorundem.

§. I.

indifferenter; ergo certum est, Matrimonium ex natura sua esse indissolubile. Antecedens conceditur ab omnibus Catholicis, & ferè etiam ab omnibus Ethnicis, & probatur communiter ex causa finali Matrimonii, quæ est suscipere, & educare, benèque instruere prolem: ad quod omnino requiritur, ut certum iniatur matrimonium. Consequentia vero probatur, nam, si matrimonium esset ex natura sua, sicuti ceteri contractus, dissolubile ex mutuo consensu contrahentium, possent relinqui viri, & uxores, & alii duci in matrimonium: ergo admitteretur ipsissima communicatio uxorum, & virorum, quæ negatur ab omnibus. Vide, quæ dicam mox §. 2. num. 6. Qua ratione autem concesserit Deus Judæis libellum repudii, quo relinquere suam uxorem, & aliam ducere poterant, vide apud Hurtad. & aliosque.

§. II.

An sit indissolubile Matrimonium Infidelium, quando utriusque conjuges per Baptismum convertuntur ad fidem.

d. Hurt. l. 1.
c. diff. 15.
alios citans.

1. **H**Oc, etiam consummatum, posse auctoritate Pontificis dissolvi, eo modo, quo inferius dicemus, justa intercedente causa, dissolvi posse Ratum Christianorum, putant Navarrus, & Sanchez eum citans. Nec e Sanch. l. 2. matr. d. 17. m. 2. ninch, & Pontio, quos sequitur, citatque Castropal. f. quibus adde Valqu. quem citat, & f. Castrop. d. 3. de

2. Ne autem turpiter labaris, bene distingue. Vel enim matrimonium infidelium consummatum, sive solum Ratum ante Baptismum, etiam est consummatum post illum, vel consummatum ante Baptismum; tamen post Baptismum consummatum non est. Si illud prius, omnes conveniant, nulla auctoritate dissolvi posse, ut potè jam matrimonium Christianorum consummatum representans indissolubilitatem Christi cum Ecclesia, & Verbi Divini cum Humana Natura, æquè ac representant cætera Fidelium consummata matrimonia. Si vero posterius, tunc erit in opinione positum, an dissolvi aliqua tandem ex causa possit.

3. Et quidem (ut dicebam) Sanc. cù Navarro affirmat. Ratio est, quia tunc illud matrimonium

a. Supr. Tr. An Matrimonium Infidelium ante conversionem initum sit indissolubile?

1. **M**atrimonium Infidelium, sive sit consummatum, sive sit ratum dumtaxat, id est nondum consummatum (sic loquamur claritatis gratia, nam ceterum Matrimonium Ratum propriè est Matrimonium contractum per verba de præsentibus inter Fideles, quod nondum sit consummatum, ut supra diximus) Matrimonium, inquam, dictum Infidelium est ex natura sua indissolubile. Ita Pontius & aliique contra Sanc. & aliosque.

2. Ratio à posteriori ducitur ex illis verbis Genesis 2. Quamobrem relinquet homo Patrem, & Matrem, & adhærebit uxori suæ (ecce Matrimonium ratum) & erunt duo in carne una (ecce consummatum.) Cum enim Deus dicat (relinquat, adhærebit, erunt) notat ejusmodi esse naturam Matrimonii, non vero ipsum Deum, sic positivè velle constituitur.

3. Ratio vero à priori præcipua est (nam alias vide apud Hurtadum, & citatos) quia certum est, illicitum esse concubitum vagum, & communicationem uxorum, & virorum

monium assimilatur Matrimonio rato Fidelium, quod, ut dicemus, potest solvi per ingressum in Religionem. Sed, ut item dicebam, Azor, aliique modo citati negant, quia illud Matrimonium, quamvis antè Baptismum consummatum, consummatum tamen est, & nunc, cum firmus post Baptismum, non est ratio, cur carere debeat prærogativa Matrimonii Fidelium. Ergo sicuti alia Fidelium consummata Matrimonia nulla auctoritate dissolvi possunt, quia id Christus Dominus nunquam concessit, ut mox c. 7. dicemus, ita, & hoc.

4. Utraque sententia fatente etiam Castropal. loc. cit. qui hanc posteriorem amplectitur) probabilis est. Et certè utraque, non, nisi in verosimilibus conjecturis innititur.

5. Inquires. Si vir hic conversus (hac voce compendiosa utimur, cum volumus significare. Infidelem suscepisse Baptismum) si hic, inquam, vir habuisset in Infidelitate plures simul uxores, vel primam, & secundam repudiasset, & haberet in præsentia tertiam, vel quartam, atq; ad fidem converterentur, quamnam ex his pro legitima uxore retinebit?

Respondeo, omnino quam primam duxit, etiam si cum prima solum haberet Matrimonium ratum, cum aliis vero Matrimonium consummasset. Ratio est, quia ut §. præced. vidimus, Matrimonium etiam dumtaxat ratum, est natura sua indissolubile. Cum ergo vinculum primi Matrimonii nunquam dissolutum fuerit, cætera Matrimonia subsequente nulla fuerunt, & consequenter, non nisi prima est legitima, & vera uxor suo viro legitime restituenda. Ita deciditur c. *gaudemus de divortio*, & id esse certum in Ecclesia, notat Averfa. *a*

a Aver.

qu. 2. matr. sect. 4. V. Et confirmatur.

b Aver. lo.

c. 6. sect.

6. V. In

hac re.

c. Castrop.

de spons. d.

3. q. 2. §. 2.

24. 1.

6. Atque ex hac Ecclesiæ definitione confirmata, quod diximus §. 1. nu. 1. & 3. hæc enim definitio magnum dat signum credendi Matrimonium Infidelium ex natura sua esse indissolubile: secus enim Ecclesia parum curasset tradere viro prædicto primam uxorem. *b*

7. Denique scito, Pontificem non posse, & quacunque intercedente causa, dissolvere Matrimonium duorum Infidelium, sive consummatum, sive non, quia Pontifex non habet auctoritatem in eos, qui sunt extra Ecclesiam.

§. III.

Matrimonium Infidelium, quando alter ex conjugibus convertitur ad fidem, dissolubile est.

1. **E**X tribus saltem capitibus dissolvi potest Matrimonium, etiam consummatum, Infidelium, quando alter per Baptismum venit ad fidem.

Primò, ex eo, quod conjux Infidelis discedat à converso, & nolit cum eo habitare, non ob aliam rationem, nisi, quia is fidem amplectus est.

Secundò ex eo, quod, quamvis habitare cum converso velit, Creatori tamen injuriam irroget, puta, si Christum Dominum contemnat, si ejus cultum prohibeat, si familiam fortè se convertere volentem quoquo modo impediatur.

Tertiò, si Fidelem conjugem excitet ad quodlibet peccatum; id enim est, etiam Creatori injuriam asserere.

2. Hæc ita se habere, non aliunde efficaciter probatur, quam ex Christi dispositione nobis promulgata per Sanctum Paulum 1. ad Corint. 7. qui de conjugibus loquens dicit: *Quod, si Infidelis discedit, discedas; non enim servituti, id est ligamini conjugali subjectus est frater, aut soror in hujusmodi; & in hunc sensum, ad quem nos hæc verba asserimus, semper intellexit, immo definit Ecclesia.* *d*

3. Et quidem primum caput ex dictis discessio est Physica, secundum, & tertium est Moralitatis, ut concordanti sensu omnes Doctores explicant. Id autem sic disposuit Christus Dominus in favorem Baptismi, ne scilicet Baptismus assereret onus coelibatus, vel pateretur baptizatus periculum perversionis.

4. Inquires obiter. An Infidelis peccet non solum nolendo se convertere, sed etiam alio novo peccato nolendi sequi suam conjugem?

Respondeo, peccare novo peccato, quia non solum facit contra legem Christi universalem obligantem ad Baptismum, sed etiam contra specialem legem Matrimonii, ne detur justa Divortii causa, qualem certè nunc ex ipse dat. Ita Sanchez.

5. Dixi autem nu. 5. (ex tribus saltem capitibus)

tibus) nam quamvis aliqui Doctores hæc tria solum capita agnoscant pro primis Ecclesiæ temporibus, pro hæc tamen ætate (& certè fa- teor probabiliter) aliud assignant, nimirum ipsam meram conversionem unius Fidelis.

Nostamen dicimus, esse probabilius, hoc ca- put, quod aliqui Doctores addunt, non ad- mittere. Censemus enim cum Hurt. l. & Ca- stropal. e hanc potestatem dissolvendi Matrimo- nium non dari à Sancto Paulo Fideli converso, nisi, quando Infidelis non conver- sus dilcedit physicè, vel moraliter, ut explicatum est, & ostendunt illa alia verba universali- ter dicta: *Mulier Infidelis sanctificata est per virum Fidelem*, in quibus pro ratione negata dissolutionis affertur spes conversionis alterius conjugis. At certè Infidelis, dum paci- fice se habet, magnum indicium etiam nunc magnamque spem præbet cupitæ conver- sionis.

6. Non admittimus igitur diversitatem illorum primorum temporum hac in re cum nostra ætate. Immo Hurta d testatur, se audivisse in India, & Laponia hodiè servari, quod nos docemus, & ibidem (quod certè advertere, ad rem nostram facit) probat, non esse de facto prohibitionem ullam, quia conjux Conversus interdicatur cohabitare, cum conjuge Infideli nolente baptizari, si velit pacificè cohabitare, & ita advertisse Rebellium, & insinuasle Coninch idem Hurta, notat.

7. Inquires. Si alter ex conjugibus Catho- licis in hæresim incideret, vel Gentilis fieret, dissolvi ne ex hoc capite poterit Matrimo- nium?

Respondet negatvè, nec ratum tantum, & multo minus consummatum. Ita definitur in jure, e & ratio definitionis fuit, ne sub præ- textu hæresis conjugia, quæ minus placent, dissolvi tentarentur.

An dictum Matrimonium solvatur in eo mo- mento, quo alter ex conjugibus baptizatur?

8. Hactenus diximus, ex tribus dictis capi- tibus solvi posse Matrimonium Infidelium, altero veniente ad Baptismum. Iam inquiri- mus, an solvatur statim, in eo scilicet puncto, quo Baptismus suscipitur?

Respondet, Scio, Rodriq. & alios alla- Tamburinus de Sacramentis.

tos à Castropalao sputare, statim. sed ve- f Castrop. ra, & communis opinio est, non statim, sed lo. cit. n. 4 quando ipse conjux conversus init Matrimo- g S. Tho. nium novum cum alio. Antea igitur, in Coninch. eo intermedio tempore à puncto Baptismi Pontius, suscepti usque ad punctum novi Matrimo- Sancez nii, remanet vinculum, sed suspensum, un- aliique cū de, nec tenetur conversus cohabitare cum Castropal. non converso, nec impeditur inire, quando eos addu- velit, dictum novum Matrimonium. Inde cente l. c. ergo fit, ut non conversus nequeat in hoc in- termedio tempore Matrimonio jungi cum altero, quia vinculum remanet, & insuper fit, ut si fortè ipse convertatur, debeat continua- re conjugium cum suo conjuge juxta id, quod Decretum esse in jure. diximus §. præ- ced. n. §. sine.

9. Ut autem Conversus possit dictum no- vum Matrimonium inire, non est opus sen- tentia Judicis, quia Christus Dominus hoc privilegium concedens, ejusmodi restrictio- nem non apposuit. Satis igitur erit, quod cer- to moraliter constet obstinatio conjugis Infidelis Christum, seu fidem afficientis injuria, vel longa ejus distantia,

Quando autem non constat, vel spes est conversionis, erit necessaria monitio, ut is intra terminum deliberet, an velit converti, vel juxta doctrinam modo dictam, an velit pacificè cohabitare. Immo aliquando erit dicta monitio necessaria pro foro externo, ad intercludendas lites de validitate futuri Matrimonii. Lege hæc fusius apud Sanch. h

h Sanc. l. 7
matr. d.
74. à nu.
11. & d.
76. à n. 2.

An dictum Matrimonium dissolvatur per sus- ceptionem Ordinis, vel per Vota solemnia in Religione?

10. Inquirimus Secundò. An, sicuti vinculum dicti Matrimonii solum ante Ba- ptismum consummati dissolvitur, quando Conversus novum init Matrimonium, sic dissolvatur, quando susciperet fortè Ordinem Sacrum, vel solemniter Professionem emitteret in Religione? (quod utrumque posse ipsum facere, nullus negat, per ratio- nem dicendam num. 17.) Id autem non igno- rare, proderit multum. Nam, si vin- culum dissolvitur, poterit conjux alter Infidelis validè, & (ut ego contra Pontium i Castrop. cum Castropal. i puto) etiam quantum ad l. c. n. 13. hoc licitè providere sibi de novo Matrimo- & 14.

no: Si vero non dissolvitur, nullo modo poterit, ut ex se patet.

11. Respondeo. Quamvis aliqui per suspensionem Ordinis Sacri dictum vinculum dissolvi censent, communis tamen sententia negat. Ratio efficax est, quia hanc potestatem dissolvendi vinculum non agnoscimus, nisi ex Christi Domini dispensatione ex modo dictis nu. 2. at nec per Ecclesiam, nec per Patres hoc privilegium Ordini Sacro esse concessum, audivimus, ergo, &c.

12. At vero per Professionem in Religione duplex sententia est. Prior cum Castropal. a aliisque negat. Ratio est eadem, quia nimirum pari modo nullibi invenitur à Christo concessum, quod Matrimonium consummatum ante Baptismum possit per Religiosam Professionem dissolvi (de consummato enim loquimur, nam solum ratum posse per dictam Professionem, sicuti potest Ratum Fidelium, non est dubium, ut notat Hurtadus. b) Adde, Matrimonium hoc Ratum Fidelium ideo per Professionem dissolvi, quia Religio assumpta ab uno ex conjugibus non debet nocere alteri, qui nollet fortasse remanere caelebs. At in casu nostro dicti Matrimonii consummati, esto gravetur Infidelis, si cogitur caelebs manere, id gravamen sibi imputet, nam Ecclesia, ad quam non pertinent Infideles, eorum gravamina non alio modo tollere debet, nisi eos vocando ad Baptismum, & satis ipsi habeant, quod per accidens ipsorum Matrimonium ratum, propter paritatem cum Matrimonio rato Fidelium, dissolvatur per Professionem ab altero conjugate Converso emissam, ut modo dictum est, non vero pretendat idem de consummato.

13. Posterior sententia cum Sanchez & Henriquez concedit, per Vota solemnia Professionis Religiosae dissolvi dictum consummatum Matrimonium. Ratio est (inquiunt) quia professio solvit vinculum Matrimonii Rati Fidelium, quod est Sacramentum, & consequenter, quod est fortius vinculum, quam sit dictum Matrimonium consummatum Infidelium ergo solvet, & hoc. Probant

consequentiam, quia in jure d' habetur illud vulgatum axioma: *Si vincam vincentem te, à fortiori vincam te.* Si enim à professione vincitur vinculum Matrimonii Rati Fidelium, multo magis ab eadem vinci poterit vincu-

lum dicti Matrimonii consummati Infidelium, quod est minus forte, cum non sit Sacramentum.

14. Verum huic rationi respondent loci citatis Castropalaus, & Hurtadus, hoc axioma intelligi de casibus similibus, & jure ordinario, ac naturali contingentibus, non vero de dissimilibus, & de iis, quæ à jure positivo, & extraordinario præsertim divino dependent. Prior igitur sententia probabilior sit, posterior saltem ob auctoritatem extrinsecam probabilis. Et quidem loquimur de votis solennibus in Religione emissis, nam per votum simplicis Castitatis non dissolvitur Matrimonium dictum Infidelium, sicuti, nec dissolvitur Matrimonium Ratum Fidelium, ut certum est, & notat Averfa. e

15. Unum advertunt concordati animo prædicti Doctores. Nam, si ejusmodi conversus factus jam sit professus, & deinde alter conjugate forte convertatur ad fidem, non erit huic ille professus restituendus.

Quamvis enim in aliquorum sententia vinculum matrimonii remanserit, unde videatur suum conjugem conjugi reddi debere, tamen non ita est. Siquidem cum ille prior conversus legitime, unde, & valide assumpserit statum impossibilem matrimonio, (nam propterea ex Sanchez fidem dicendum est, si Ordinem Sacrum susceperit vel Votum simplex Castitatis emisit) non poterit ad Matrimonium redire. Sicuti, si celebrato, jure, Divortio, innocens conjux Ordinem Sacrum, vel Professionem susciperet, vel Votum Castitatis simplex emisit, non poterit licite alterum conjugem sibi reassumere, ut habet idem Sanchez. g

16. Dixi (factus jam sit professus) nam, si esset Novitius, cum non dum statum incompatibilem susceperit, poterit, immò, & debet, nisi alter consentiat, cum res adhuc sit integra, redire ad Matrimonium, ut notat ibidem Sanchez, & Coninck. h

17. Ex qua doctrina vides, hæc duo esse fatis diversa. Aliud enim est, an per professionis Vota solemnia dissolvatur vinculum prædicti Matrimonii? Aliud, an Conversus possit legitime, unde, & licite Professionem emittere? Illud prius est in opinione positum, ut vidimus nu. 12, & 13. hoc posterius omnes admittimus, & nemo negat, ut diximus nu. decimo, cujus posterioris ratio est,

a Castrop.
l. c. nu. 12.
cū Coninc.
Pontio, G.
Hur.

b G Hur.
d. 8. matr.
diff. 14. n.
51.

c Sanc. &
Henriq.
ap. eundem
Hurt.
loc. cit.

d L. De ac-
cusat. ff. de
diversi.
& tempo-
ral. pra-
script.

e Aur.

f Sanchez

g Sanchez

h Coninck

est, quia nolens converti, dat justam causam, propter quam Divortium facere, conversus possit; quo Divortio facto, jam conversus, utpotè innocens, poterit licitè illos status eligere, monito prius altero conjugè, juxta mōdo dicta *nu. 9.* & juxta ea, quæ dicuntur, cum de Divortio disputatur.

CAPUT VI.

De indissolubilitate Matrimonii Rati Fidelium.

§. I.

An hoc Matrimonium Ratum sit auctoritate Pontificis dissolubile?

VT plurium DD. sententias omit- tam, quas apud Sanchez a habes, alioque; duæ sunt hæc in re præci- *1. Aver. quæ. 2. ma- tr. c. 6. præsertim V. Tertio. Castr. d. 13. de spō. p. 2. §. 4. Pont. lib. 9. c. 3. p. 2. Pont. l. c.*

1. Altera negat cum Pont. *b* cujus potissi- mum fundamentum è posteriore est, quia, si posset à Pontifice, quamvis ex causa, dissolvi Ratum, posset, & consummatum, quod inau- ditum in Ecclesia Dñi est. Sequela probatur, quia eadem causæ, evitationes scilicet scan- dalorum, rixarum, & discordiarum æquè in- terdum sunt in consummato, ac sunt in Rato. A priori, quia Matrimonium ratum est ejus- dem rationis, ac consummatum, quoad es- sentiam. Copula enim nihil addit essentiæ, vel integritati Matrimonii, quod consistit in ipsa traditione, & acceptatione corporum. Ergo, si eadem semper est essentia, eadem in utroque indissolubilitas; quare, sicut Ponti- fex dissolvere nequit consummatum, sic ne- quibit Ratum.

2. Altera sententia affirmat, eamque se- quitur Sanchez cum aliis. Et Leand. *d* quidem dicit priorem sententiam esse speculative à Leand. *d* 5. de probabilem, hanc verò posteriorem probabi- liorem esse practicè. Eandem hanc posteri- orem tenet Suar. *e* qui refert, se vidisse Bullam e Suar. *To. Greg. XIII.* dispensantis in Matrimonio Ra- to. Sed quid hoc ad aliud, quod narrat Hen- ric. *6. c. 11. q. 1.* hoc est, eundem Greg. XIII. una die, tre- decim Dispensationes dedisse de hac re? Ad- *f* Henric. *de, & similes dispensationes, quas fuisse con- cessas à Martino V. Eugenio V. Pio III. Pio V. meminit Hurt. l. c.*

3. Fundamentum præcipuum hujus sen-

tentia à posteriori ducitur à tot dictis con- cessionibus, quas per Summos Pontifices in- validè, vel illicitè esse datas, affirmare quis audeat? A priori autem, quia, licet firmiter teneamus, Matrimonium ratum esse ex se in- dissolubile; tamen non propterea negatur Deo potestis dispensandi mutando materiã, ut fusè prosequuntur Theologi. Quoniam ergo videmus Ecclesiam hac potestate per tot Pontificum seriem fuisse usam, tenendum omnino est, eam ipsi à Christo Domino fuis- se communicatam. Quare perinde hæc sen- tentia certa alicui videbitur, ac est illa, quam omnes docemus, & Tridentinum definit, ut mox videbimus, puta Matrimonium ratum dissolvi per professionem Religiosam; undè enim Tridentinum id decrevit? certè, non ni- si, quia sic Ecclesia ab initio usurpavit: ac idem usurpavit in re nostra per tot Ponti- fices.

4. Hæc sententia est probabilior, fateor ta- men priorem sua probabilitate nequaquam carere, responsiones autem argumentorum utriusque partis vide apud citatos.

5. Inquires. An invito altero ex conjugibus possit Pontifex in hoc dispensare? rursus, an sine causa?

6. Respondeo ad prius; Etiam altero in- vito, sicut, altero invito, potest alter profes- sionem emittens dissolvere vinculum Matrimo- nii rati. Ratio autem est, quia id Christus Dominus reliquit prudentia Pontificis, non arbitrio contrahentium, ita ex Medina A- verla *g*

Respondeo ad posterius; Requiritur justam, & *quæ. 2. mat. verò gravem causam, ut licitè Pontifex di- spenset, certum est: quia secus male uteretur potestate sibi concessa. Sufficientem autem causam esse, ferè omnes fatentur cum Sánchez, si gravia damna, vel perpetua discordia, rixæque inter conjuges, conjunctivè pruden- ter metuantur, si mutua cohabitatio esse non possit eo, quod alteri supervenerit v. g. Lepra, cui remedium afferri nequeat, si perpetua sit sterilitas, & similia.*

7. Docet Sanchez. *z* sufficientem esse cau- sam, si sit magna inæqualitas inter virum, & feminam. Id, nisi indè prudenter timean- tur rixæ, & discordiæ, malusvè exitus Ma- trimonii, ego non approbo; experimur enim non rarò, etiam inæquales ob insigne ali- quod donum amari. Expendantur igitur circum-